

РЕШЕНИЕ

№ 6464

гр. София, 24.02.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XVII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 24.01.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Владимир Николов

**ЧЛЕНОВЕ: Елена Попова
Мария Стоева**

при участието на секретаря Макрина Христова и при участието на прокурора Надя Загорова, като разгледа дело номер **172** по описа за **2025** година докладвано от съдия Мария Стоева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) вр. чл. 72, ал. 4, изр. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Образувано е по касационна жалба от З. С. И., чрез адв. В. К., срещу решение от 25.05.2024 г., постановено по нахд № 1876/2024г. по описа на Софийския районен съд, НО, 9 състав, с което е оставена без уважение жалбата на З. С. И. срещу Заповед за задържане на лице с рег. № 513зз-41 от 05.01.2024 г., издадена от Н. А. П., на длъжност инспектор в Сектор 08 ОПКП при СДВР, с която е било постановено на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР задържането му за срок от 24 часа в сградата на 03 РУ – СДВР.

В касационната жалба са наведени възражения, че решението на Софийския районен съд е необосновано, като е постановено при нарушение на материалния закон, както и на административнопроизводствените правила – касационни основания по чл. 209, т. 3 АПК. По подробно изложените съображения се претендира отмяна на обжалваното решение, като се отмени издадената заповед за задържане, както и присъждане на разноските по делото.

В съдебно заседание касаторът не се явява, представлява се от адв. К., който поддържа касационната жалба и моли да бъде уважена по съображения, изложени в нея.

Ответниците по касационната жалба, редовно уведомени, не представят отговор на

жалбата, както и не се представляват в съдебното заседание. С депозирано по делото писмено становище от юрк. И., пълномощник на ответника полицейски орган при ОПКП - СДВР, жалбата се оспорва като неоснователна и се прави искане за оставянето ѝ без уважение. Претендира се присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на С. градска прокуратура счита касационната жалба за неоснователна, а обжалваното решение на Софийския районен съд - за правилно и законосъобразно.

Административен съд София – град, XVII касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 АПК, намира от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК и от надлежна страна, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол, поради което е процесуално допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Производството по нахд № 1876/2024 г. по описа на СРС, НО, 9 с-в, се е развило по жалба, подадена от З. С. И. против Заповед за задържане на лице, изведена с рег. № 513зз-41 от 06.01.2024г., издадена от Н. А. П., инспектор в Сектор 08 ОПКП при СДВР, с която е постановено задържане за срок от 24 часа на лицето З. С. И., считано от 18.27 часа на 05.01.2024 г. Заповедта е издадена на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, като от фактическа страна налагането на принудителната административна мярка по чл. 72, ал. 1 ЗМВР е обосновано по следния начин: "за лицето има данни, че е извършило престъпление ЗМК ДП № 293/2023г.". След задържането на лицето е бил извършен личен обиск, за което е съставен протокол за личен обиск на лице от 05.01.2024г., като са описани намерените у него вещи. Посочено е в заповедта, че лицето е освободено в 03.10 часа на 06.01.2024г.

С административната преписка по издаване на акта са представени като писмени доказателства само протокол за личен обиск на лице от 05.01.2024 г.; декларация за правата на задържано лице от 05.01.2024 г., подписана от лицето в присъствието на свидетел; разписка за върнати вещи на задържаното лице от 06.01.2024 г.

С обжалваното решение Софийският районен съд е оставил без уважение подадената жалба, като е приел, че издадената заповед за задържане на лице е законосъобразна. От правна страна съдът е приел, че формата на административния акт е спазена, тъй като заповедта е издадена в писмена форма съобразно чл. 59 АПК и съответства на императивните законови изисквания досежно нейното съдържание. Приел е, че посоченото основание за задържане в издадената заповед изпълнява целта на закона, тъй като цели чрез наложената привременна мярка да се обезпечат целите на разследването и за да не се създават основания за евентуално отклонение от органите на ДП на задържания субект и за настъпване на други неблагоприятни за разследването правни последици – укриване на доказателства, въздействие на свидетели, тяхното предупреждение, предупреждаване на евентуалния извършител, докато се издирват, евентуално укриване (което се извежда от обремененото съдебно минало) и други. Изложени са мотиви, че наложената спрямо жалбоподателя ПАМ – фактическо задържане по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР за срок до 24 часа, се явява съразмерна, адекватна, съответна, справедлива и пропорционална административна принудителна мярка и необходима такава спрямо личността на жалбоподателя И., с

оглед факта на извършените престъпления от общ характер по чл. 143 от НК и по чл. 157 от НК, към които е могло да бъде евентуално установено (дори и в лицето на жалбоподателя И.) съпричастно пострадало лице. Съдът е приел, че от материалите по преписката и събраните по делото писмени доказателства се извежда, че принудителната административна мярка е била насочена към защита на правовия ред на страната и на принципите на правовата и демократичната държава, на правата и свободите на гражданите и към спазване на обществените правила – чл. 2, ал. 1 от ЗМВР, тъй като доказателствата потвърждават тези принципи и тяхното охраняване. Обжалваното решение на Софийския районен съд е валидно и допустимо, но неправилно.

Заповедта за задържане на лице е издадена на правно основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, според която норма полицейските органи могат да задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление. Упражняването на правомощието по чл. 72 ЗМВР е в условията на оперативна самостоятелност и при предоставена на полицейския орган възможност да прецени, при наличие на нормативно установените фактически предпоставки, да наложи или не принудителната административна мярка. Следователно извършваната от съда проверка при оспорване на заповед, издадена на основание чл. 72, ал. 1 ЗМВР, обхваща преценката дали административният орган е разполагал с дискреционна власт и спазил ли е изискванията за законосъобразност на административния акт, очертани в нормата на чл. 146 АПК.

Несъмнено обжалваният пред СРС административен акт е издаден от компетентен орган - полицейски орган по смисъла на чл. 57, ал. 1 ЗМВР и в кръга на предоставените му от закона правомощия. При постановяването на заповедта не се констатира допуснати нарушения на административнопроизводствените правила. Спазени са законоустановените процесуални изисквания, като на задържаното лице е разяснено правото на адвокатска защита (чл. 74, ал. 2, т. 6, б. "б" ЗМВР).

Оспорената заповед за задържане на лице е издадена, обаче, в нарушение на нормативно регламентираните императивни изисквания за съдържанието на акта, доколкото не са посочени конкретни данни, обосноваващи прилагането на принудителната административна мярка "задържане за срок от 24 часа" в хипотезата на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР. Съгласно чл. 74, ал. 1 ЗМВР за лицата по чл. 72, ал. 1 се издава писмена заповед за задържане, а според чл. 74, ал. 2, т. 2 ЗМВР заповедта следва да съдържа фактическите и правни основания за задържането. За да е мотивиран от фактическа страна, актът, издаден на това основание, следва да съдържа посочване на фактите, сочещи на данни, че лицето е извършило престъпление. Данните по смисъла на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР е достатъчно да са такива, че от тях да може да се направи предположение за това лицето да е съпричастно към престъпление. В заповедта за прилагане на мярката данните, послужили като основание за задържането, следва да са посочени точно, конкретно и ясно. Това е необходимо за обосноваване упражненото от органа правомощие в рамките на предоставената му дискреционна власт, както и за осигуряване на възможност на адресата на акта да защити правата си.

В разглеждания случай действително в заповедта е посочено правното основание за постановяване на задържането – чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, но от фактическа страна обжалваният акт не е обоснован с наличие на данни за извършено от жалбоподателя престъпление. Цитирането на номер на досъдебно производство не съответства на изискването в заповедта за задържане да са посочени осъществилите се факти, които

са обосновали необходимостта от прилагане на принудителната административна мярка по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, за да извърши съдът служебно дължимата преценка за наличие на данни за извършено от задържаното лице престъпление като материалноправно основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР за законността на задържането.

Константна е съдебната практика, че и излагането на несъответни и ирелевантни мотиви, като фактическо основание за издаването на административния акт, следва да бъде приравнено на липса на изискуемите се от закона мотиви за обосноваване наличието на материалноправни предпоставки за упражняване на предоставена от закона компетентност и съответно води до нарушаване на императивното изискване за съдържание на акта по чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК. В контекста на съдебната практика на ЕСПЧ формалното посочване на законовата хипотеза за постановяване на задържането по чл. 72, ал. 1 ЗМВР не е достатъчно, за да се счита изпълнено изискването на чл. 74, ал. 2, т. 2 ЗМВР за посочване на основанията за задържането.

Гореизложеното налага извода, че за обосноваване на правото на органа да упражни предоставеното му правомощие в рамките на неговата дискреционна власт и за осигуряване възможност на адресата на акта да защити правата си, е следвало в заповедта за задържане по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР да са описани конкретни фактически обстоятелства, обуславящи издаването на заповед за задържане за срок от 24 часа в приложената от полицейския орган законова хипотеза. В този смисъл не е достатъчно заповедта за задържане да съдържа само позоваване на приложимите разпоредби, без посочване на специфични обстоятелства или действия/бездействия на задържаното лице, релевиращи наличието на фактически основания за задържането, като трайно ЕСПЧ приема, че при липсата на конкретна фактическа обосновка на необходимостта от задържането, задържането се явява несъвместимо с принципа за защита на лицата от произвол. В оспорената заповед липсват обективирани каквито и да е било факти и обстоятелства, релевиращи наличието на конкретни и обективни данни, сочещи на съществуването на обосновано подозрение за извършване на конкретно престъпление от жалбоподателя. Освен това, уместно е да се посочи, че последният е разпитан по цитираното досъдебно производство единствено в качеството му на свидетел.

Настоящият съдебен състав намира, че заповедта не е и косвено мотивирана чрез материалите от административната преписка. В ТР № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на Върховния съд е посочено, че "мотивите не е необходимо обаче да съвпадат по време с издаването на административния акт или отказа и излагането на съображенията, по които административният орган е стигнал до едното или другото разрешение. Възможно е мотивите да предхождат издаването на акта и да се съдържат в друг документ, съставен с оглед предстоящото издаване на административния акт. Не съществува пречка мотивите да бъдат изложени и допълнително, след издаването на административния акт, стига да се постигат целите, които законодателят е преследвал с изискването за мотивиране на индивидуалните административни актове и отказите за издаване на такива". Несъмнено мотивите към акта могат да бъдат изложени и отделно от самия него, което, като не е осъществено така, че в достатъчна степен да са защитени правата, свободите и законните интереси на лицето, води до неспазване на законоустановената форма на атакувания административен акт.

В тази връзка следва да се отбележи, че независимо от обстоятелството, че в мотивната част на оспорената заповед е посочен номер на ДП, то това посочване не

може да санира липсата на излагане на фактическите основания за издаването ѝ, тъй като мотивите на индивидуалния административен акт следва да се съдържат в него или в нарочен документ, съпътстващ неговото издаване, но това може да стане само след изрично препращане към този документ и след предоставяне на възможност на лицето да се запознае с него - в този смисъл са задължителните указания, дадени с цитираното ТР № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС. В случая в Заповед за задържане на лице с рег. № 513зз-41 от 06.01.2024г. не е цитиран какъвто и да е документ, който да се счита неразделна нейна част, както и не са налице данни задържаното лице да е запознато с писмените документи, съдържащи се в цитираното ДП.

Както се посочи вече, за обосноваване на правото на органа да упражни предоставеното му правомощие в рамките на неговата дискреционна власт и за осигуряване възможност на адресата на акта да защити правата си е следвало в заповедта за задържане по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР да са описани конкретни фактически обстоятелства, обуславящи издаването ѝ в приложената от полицейския орган хипотеза. Предвид изложеното настоящият касационен състав приема, че не е изпълнено закономото изискване по чл. 74, ал. 2, т. 2 ЗМВР за посочване в заповедта по чл. 72, ал. 1 ЗМВР на основанието за прилагането на принудителната административна мярка "задържане за срок от 24 часа", което представлява основание по смисъла на чл. 146, т. 2 АПК за отмяна на оспорения административен акт като незаконосъобразен.

Следва да се посочи, че процесната принудителна административна мярка, освен фактически необоснована от гледна точка наличието на материалноправното основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, се явява и незаконосъобразна поради несъответствието ѝ с целта на закона и нарушение на принципа за съразмерност по чл. 6 АПК.

Съгласно чл. 4, ал. 2 вр. чл. 6, ал. 2 АПК административните актове се издават за целите, установени от закона, като не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която се издават. Задържането за срок до 24 часа по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР представлява принудителна административна мярка по см. на чл. 22 ЗАНН, според която норма принудителните административни мерки имат за цел предотвратяване или преустановяване извършването на нарушение или престъпление, както и предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях. Във връзка с горното при прилагане на мерките по чл. 72, ал. 1 ЗМВР полицейските органи следва да съобразят и необходимостта от тяхното налагане за всеки конкретен случай. С оглед правната природа и характера на мярката по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, целта на принудителната административна мярка, обективирана в заповедта за задържане, е преустановителна и предотвратяваща. Съдът приема, че не се установява съответствието на оспорената заповед за задържане с посочените цели, т.е., приложената принудителна административна мярка, освен фактически необоснована, се явява и несъответна на целта на закона. Нарушен е принципът за съразмерност по чл. 6 АПК, съобразно който прилагането на принудителна административна мярка по чл. 72, ал. 1 ЗМВР следва да е оправдано от гледна точка на съразмерността на налаганото ограничение с необходимостта за постигане на законовата цел. В конкретния случай нито е обосновано, нито е доказано, че за постигане на законовите цели е било необходимо задържането за срок до 24 часа. На следващо място, разпоредбите на чл. 6, ал. 1 и ал. 5 АПК регламентират като проявление на принципа за съразмерността, че

административните органи трябва да упражняват правомощията си по разумен начин, добросъвестно и справедливо и да се въздържат от актове и действия, които могат да причинят вреди, явно несъизмерими с преследваната цел. От доказателствата по делото е очевидно, че не е спазено изискването осъществяването на преследваната от закона цел с прилагането на ПАМ да не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

По гореизложените съображения съдът приема, че процесната заповед за задържане на лице, като издадена в нарушение на нормативно предвидените изисквания относно съдържанието на акта за прилагане на принудителната административна мярка по чл. 72, ал. 1 ЗМВР; постановена в несъответствие с целта на закона и при неспазване на регламентираните като основни принципи изисквания за законност и съразмерност по чл. 4, ал. 2 и чл. 6 АПК, е незаконосъобразна, поради което обжалваното решение следва да се отмени и вместо него да се постанови ново, с което да се отмени оспорената заповед.

По разноските в производството.

Независимо от изхода на делото на касатора не следва да се присъждат разноси, тъй като не е сторил реално такива. Като съобрази, че жалбоподателят е освободен от внасяне на държавна такса за образуване на производството при приложение на нормата на чл. 83, ал. 2 ГПК, съдът намира, че на основание чл. 78, ал. 6 ГПК във връзка чл. 144 АПК СДВР следва да бъде осъдена да заплати по сметка на АССГ дължимата държавна такса по делото за касационното обжалване в размер на 70 лева. Така мотивиран и на основание чл. 221, ал. 2 АПК, Административен съд София – град, XVII касационен състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 25.05.2024 г., постановено по нахд № 1876/2024г. по описа на Софийския районен съд, НО, 9 състав, като вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОТМЕНЯ Заповед за задържане на лице, изведена с рег. № 513зз-41 от 06.01.2024г., издадена от Н. А. П., инспектор в Сектор 08 ОПКП при СДВР, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР е постановено задържане за срок от 24 часа на лицето З. С. И., считано от 18.27 часа на 05.01.2024 г.

ОСЪЖДА СДВР да заплати по сметка на Административен съд София-град сумата от 70 лева, представляваща дължимата по делото държавна такса.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

2.

ЧЛЕНОВЕ: 1.